

[Grünbaum.]

Man kan ikke sige, at regeringen har sparet befolkningen for økonomiske ofre. De har været store. Der har næppe nogen sinde i dansk økonomi været et år, hvor staten har taget så stor en del af befolkningens indtægtsstigning som netop i det finansår, der nu løber ud. Det private forbrug fik ikke megen forøgelse i 1968. Den indenlandske efterspørgsel voksede med mindre end 2 pct., og det private forbrug steg kun med 1-2 pct. mod 4 pct. i 1967 og i 1966. Mere betænkeligt er det vel, at også investeringerne stagnerede i 1968, altså de private investeringer; de offentlige steg jo fortsat nogenlunde i samme takt som tidligere.

1968-69 blev da året med stagnation og med den hidtil største skatteudskrivning, vi nogen sinde har haft. Jeg tænker ikke så meget på selve beløbet som på stigningen i skatterne. Nå, alt dette kender vi vel efterhånden ud og ind, næsten til bevidstløshed, men alligevel må det siges, ikke blot fordi det er sædvane, at folketinget ved tredje behandling af finanslovsforslaget gør status over den økonomiske udvikling i det forløbne finansår, men også fordi det er så afgørende nødvendigt og vigtigt at finde frem til den rigtige økonomiske politik.

At det ikke er den rigtige finanspolitik, regeringen har ført, ses ikke blot af den stadig alt for store ledighed. Det ses også af de sidste dages afsløring, en virkelig afsløring, synes jeg, af det virvar omkring hele vor pengepolitik, som vel for den uindviede må være kommet som lynet fra den klare himmel, men som jo måtte komme som resultatet af en — undskyld, jeg bruger et stærkt ord — gennemforvirret finanspolitik og et manglende samarbejde mellem staten og Nationalbanken.

Jeg tror, man skal adskillige år tilbage i tiden for at finde en så forvirret finanspolitik som den, vi har været vidne til i indeværende finansår. Ja, jeg ved slet ikke, om et sådant år overhovedet kan findes inden for dansk økonomisk politisk historie. Det pudsige er, at statsministeren og regeringen i det hele taget lige indtil de allersidste dage med det truende sammenbrud på obligationsmarkedet faktisk har kunnet give befolkningen det, man kunne næsten sige absolutte indtryk, at her var en regering, der

virkelig regerede, her blev der ført en fast økonomisk politik, tingene skulle klares, også selv om det blev til en hestekur.

En hestekur blev det ganske rigtigt for skatteyderne, men i virkeligheden blev ingenting jo klaret. Vi er i dag i den situation, at regeringen vel i realiteten frygter den stigning i beskæftigelsen, som 1969 formentlig vil bringe os, frygter, at vi dermed skal få et nyt stort underskud på handelsbalancen og betalingsbalancen, frygter, at priserne skal gå i vejret, frygter den rentestigning, som næppe kan undgås i 1969, og som så vil berøve regeringen dens eneste lille, man kan vist godt sige magre resultat.

Det må ikke være rart at hedde Hilmar Baunsgaard og Nyboe Andersen i disse dage. Har Nationalbanken i det hele taget været enig i den politik, som regeringen har ført? Har Nationalbanken været enig i regeringens pengepolitik? Det er nemlig ikke troligt. En og anden vil måske nok studse over et sådant spørgsmål. Fører staten da overhovedet pengepolitik, vil man spørge. Plejer vi da ikke netop at sige — det har vi gjort i mange år her i folketinget — at der må sondres mellem på den ene side statens finanspolitik og på den anden side Nationalbankens og bankernes pengepolitik? Staten, plejer man at sige, står for finanspolitikken, pengepolitikken derimod, det er Nationalbankens og pengeinstitutternes. Men så enkelt er det slet ikke. Statens dispositioner har undertiden en meget stor og direkte indflydelse på selve den centrale pengepolitiske størrelse, der hedder likviditeten i samfundet. Et kasseoverskud betyder primært ikke, at selve forbruget begrænses. Det er også en almindelig overtro. Det kommer nemlig an på, hvorledes dette kasseoverskud opnås. Den primære virkning er, at der inddrages penge fra omløbet, at altså likviditeten alt andet lige begrænses i samfundet, og omvendt, når statens politik går den modsatte vej, og det er jo i realiteten det, der er sket: den er gået den modsatte vej. I stedet for et kasseoverskud, der kunne have understøttet Nationabankens politik, har man i regeringen næsten straks fra starten i virkeligheden givet op over for de krav, der blev stillet fra forskellig side. Hr. Anders Andersen og husmændenes Peter Jørgensen var stærkere end en statsminister, finansminister og økonomiminister tilsammen. Jeg